

Till Förläggaren.

Min Herre!

Då jag af uprickigaste hjärta både älskar och högaktar Er Snille, samt tillika wet hvad öden och olyckor någon gång böra märka på ett sensibelt hjärta . . . Så läser jag både med ömhet och förundelse min Herres Dagblad . . . Men då Ni begabbar Wetenskapen och nya upptäckter i den, så tänka vi ganska olika.

Försöket med Lufikulan bör efter min tanke aldrig bli et ämne för Satiren.

Icarus omkommer, och Dedalus lär sig segla. Om man wid den föras olycka förkastadt inrättningen, männe icke mänskligheten därwid lidit? änskönt ännu i dag som straff olyckor hända på Hafwen.

Om wid Krutets upptäckt, Afkans afledande, man ägt nog tiltagsenhet at igenom Satiren förskrä Konsten, sedan Uppfinnaren wid det första, och Förbättraren wid det sista, sjelfwe förlorat sig — jag frågar: Männe intet mänskligheten därwid blifwit lidande?

Lufikulan är ännu uti sin linda, utan twifwel, om den winner större fullkomlighet, blir inrättningen mänsklighetslägget både nyttig och skadlig.

Ännu en gång begabba intet Wetenskaperna — i alla fall min Herre! Hoppas jag at Ni med samma säkerhet kan låra Er lyftas af Lufikulan emot skyarna (utan at falla) som då Ni i et stort Sällskap seglade från Finland på en Fregatt til Stockholm.

Jag är etc. *).

Anec-

*) Härigenom Transporterar jag detta Bref på Respective Insändare, i synnerhet på Den om Aerostatiska Machinerna i arket 28.

Förläggaren.

Anecdote *).

Sör några år sedan, kom liksom en anda öfver en del Präster i Tyskland at predika på vers. Konungen i Preussen ehuru self en stor Poet, utgaf då en Förordning at den som rimmade sin Predikan, skulle mista Rappan. Wid samma tid hade den bekanta Tyska Poeten Gleim (som har en Pension af den Preussiska Monarken, Snillet och Talangernas Beskyddare) en liten misshällighet med en wiss Legations-Präst som inbillade sig wara Vers-makare och öfwen på Predikstolen måttade at Gleims skrifter. Detta gaf Gleim anledning at skrifa följande vers som öfversatte nu lämnas til införande.

„En wiss Akteur som hörs hwar Söndag fackla
 Och andelig Petlan at sjuka hjärtar ger,
 Hwar's snille man uplysas ser
 Af Babyloniska Skjökans fackla
 Som stöper Tyska rim, och dem kring hopen strö,
 At ingen enda fins, som icke will bewisa
 Det Salomons höga Wisa
 Sin Auctor mindre heder gör.
 Han som med gapig mund de illskans rykten griper
 At vråta uti sina Bref,
 Han öfwen [stackars jag) med rosdjurs tafar kniper
 Et Sorjespel, som nyh til Hofwet sticket blef.
 Jag det förackta bör, och mera Christligt tänka
 Men store Gud! som noga wet

*) Insändt.

Alt i Din Stat fins uselhet.

Så snart som Präst En blir oer

Må Du ett större ljus af misskund Honom skänka,

Den hjord ju liten är, som hör O Gud! Dig till,

Wi breda vägen gå och löpa Sodoms kosa:

Men om på Domsens dag Du trohet finna will

Så omvänd Dig på Profa.

Fragment af ett Protocoll i frågor och swar hållit
öfwer första Officers-Examen wid ett Garnizons-
Regemente *).

NB. **M**ajoren frågande war en Homme de Fortune, först ännu heter det, gammal, oadel, Gift i Borgarehus (småstads likwål) brukade Peruk som Han self slängde på sig, gick utan breda Silfwersspårar och Sabel, men med alt det hade Han slitit mycket ondt, gjort flera Campagner och förstod sin tjänst, följactreligen tillsagd af sinhet at ta affskjed eller sätta sig i ro och jouera af sin Riddar-Orden och förhöjning på Caraktern.

Fändricken åter war en Homme de merite, eller ung, blodung, skön, Adelsman, riktig Adelsman, Danseur, Chanteur, och som swarade genom Fullmågtig, likwål för ingen annan ordsak, än at Han ej borde Compromittera sig med Majoren.

Majoren.

Huru många anor räknar Walborne Herr Fendriken på Fädernet och Mödernet?

Fen-

*) Insändaren har ej behagat säga hwarifrån Han tagit detta, men hwem ser icke at det är Öfwersättning så wida alt sådant gräl är affskat här i Swärje?
Förlägg.

Fendriken.

Blott 9, til des mina Nådiga Förädrar igenom tidernas wändning och genom sina Wägners arbetande kunna winna 15.

Majoren

Nu sedan den benigaste och konstigaste wettenskapen för en Officerare, nemligen Gencalogien är afhandlad, och Wälborne Herren swarat med all möjlig Precision som marquerar så mycket genie och så mycken Application, så borde jag ej uppehålla min lilla nådiga Herre längre, men Metien är widlyftig, och jag ber ödmjukast om tillstånd at följa Ordres och examinera i flera des brancher. Jag skrider då til Garde de Roben, och frågar huru många små Brillanter brukar Wälborne Herrn i sina Boucles d'artois?

Fendr.

365.

Majoren.

Ar Wälborne Herr Fendrikens Famille Wapen graverad på Silfverspännet i Slängkappan? och af hwilken Artiste?

Fortsättning e. a. g.

Ark 35 utkommer nästa Mondag Kl. 8 om morgonen.

Tryckt hos Commisarien P. A. BRODIN, 1784.

Tryck-Friheten den Wälsignade.

Stockholm d. 23 Februarii 1784.

Flera Wärldar --- Fri Öfwerfättning *).

Huru stor är icke Gud! Huru mäktig är icke den Waresen, som stela
 har ljuset ifrån dessa oräkneliga Himmelens bloß, som har ihopfogat
 denna ofanteligen stora Werldsbyggnaden, och satt den, såsom en ruf
 diamant uti fotapalliet af sin Thron. Förgåfwes söker min inbillning nå
 gon gräns för den omäteliga rymden! Lått en kula falla ned ifrån en fix
 stjerna til vår jord: Flera tidehwarf behöfwes til des framkomst. Hwa
 rest är då början eller slutet af denna byggnad? Hwarest uphöja sig de
 yttersta förmurar, hwilka möta den afgrund, där intet är utestängdt och
 innom sin omkrets innesluta alla Waresers hemvist? Wid hwilken punkt
 uti rymden har den Allmäktige stadnat, ändat linierna af sin plan och satt
 Skapessens råmärken? Hwar är det rum, där Han uphörde at sätta
 Wärdar, och sade til de starka Andar, som upwagta Honom: Här sät
 ter jag gränsen för mitt materiela werk.

O Nat! Du, som med Ditt rena och milda sten utbreder så lagom
 glans på Naturens sköna tafsa: Du! som med Din Silfwer nyckel öpnar

*) Med samma nöje som jag hoppas mina Läsare emöttaga detta Witterhetsstycket, skal
 jag införa de öfriga som Ökänd behagat insända. Jag tackar för löftet om dylika,
 — Commissionen är utträttad.

Sörlägg.

för Of Himmelrymdens Skatter och Skapar för Våra ögon så otaliga
 Werldar, hwilka dagens svartshuka stjerna fördölgde; kan Du icke uti det
 innersta af denna Theater, wisa mig den Monarken som framsför sin Thron
 utbredt alla dessa prägtiga under? Mit forskande öga söker Honom uti
 Himmelens djupa rymder. Uet! måtte jag se en stråte af den Gudens
 Majestät, som min Ande tillbeder: Lären mig, I Hans Händers werk!
 sägen; hwar är Hans boning? Hwar har Han satt sin Thron? I stjer-
 nor! som brinnen för millioner lefwande kråk! I afbilder af den Ewigas
 ljus och kärlek! sägen mig, hwar bor min Skapare?

Denna samling af Solar och Werldar, som jag ser; är detta alt
 som Han har skapat? Eller har Han med et ord af sin mun gjort oräk-
 neliga andra ställen i rymden fulla af sin Åra?

Min inbillning gör mig sällskap: Jag will bese Gränserna af detta
 omäteliga skapade. Jag lämnar Jorden, och straxt försvinner Hon ur
 min åsyn. Jag är redan förbi Nattens sakla och de mörka flöt, som
 göra vår boningsplats sällskap omkring Solen. Mig möta Cometer, wän-
 drande Jordar; Jag följer dem så långt, at Vår Jord blir för mina ö-
 gon en liten stjerna. Tusende andra Solar synas, hwilka gifwa lif och
 rörelse åt ännu flera Werldar. Jag skyndar ännu längre. Jag ärnar
 finna den Ewigas boning. Men förgåfves — ju längre jag hinner, ju
 mindre blir mitt hopp. Hwar bor då den förundranswärde Bygg-Mä-
 starn, hwilken beredde et så prägtigt hemwist för et sådant kråk, som män-
 niskan?

Förlorad ibland dessa främmande Werldar, stannar jag, för at litet
 hämta andan. Hwar är nu Jorden? Hwar är Solen? Huru liten är
 icke den Werld, som I genomwandren?

I aflågsne Jordens Inbyggare! Ären I dödlige eller Änglar? Ären
 I födde i dessa Länder eller ären I hitflyttade från andra Werldar?
 Kläder förmustet hos Eder? Är Dygden Eder lätt och naturlig? Skolen
 I dd eller flytta härifrån på annat sätt? Känner I plågor och sjukdomar?
 Utan twifwel hafwen I andra seder, andra lagar, andra tänkesätt än de-
 ras som kråta på Vår lilla muldhög. Ären I plågo-andar för hwarans
 dra? Finnas hos Eder Throner och Spiror? De, som dessa bära, låta
 de slagta sina Bröder tusendetals? Så tillgär hos Of på Jorden; så
 kallas

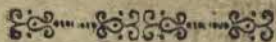
kallas Vårt Hospital, hwarest Werldens dårar åro inneslångde. Dessa frågor synas Eder oehynerlige: Jag wil skåna Eder fõr flera.

Om jag bedrager mig uti min tanka om flera Werldar, så år min willfarelse wacker: Den stõder sig på en sannings Skaparens oåndeliga Godhet och Magt. Hwilken kan bewisa mig, at jag får wilse? Skulle månniskan kunna inbilla sig õfwer det, som Gud kan gõra? En Werld och et Solgrand kostar Honom lika mycket.

Sjelfwa erfarenheten bestyrker min giskning. Synglas hafwa uplåckt fõr Våra bestõrta õgon en mångd oåndeligen små kråk, om hwilkas Warelse Wi aldrig haft minsta mistanka och Vår inbillning hinner icke sõlja Fõrnuset, som ser och uplåcker dem. Hwad! et Lõf! en liten õrt! en watudroppa! skulle wara bebõdda, och icke de Kroppar, som åro millioner gånger stõrre ån vår Jord?

Men hwarfõre skall jag fõrlora mig i dessa afgrunder? Fõrmåtne inbillning! stanna: Grånsõrna fõr Dit forskånande år på alla sidor, hwart Du wånder Dig. Skaparen synes uti sina werk, uti Dig sjelf. Se Han finnes uti Dit eget hjerta, om det ålskar Honom och Hans ålskar de Barn Månniskorna. õfwer alt i Naturen, hwart en dngdig månniska wånder sina tankar, mõta Henne rõster, som utropa den Ewiga Wålsgõrarens wisshet och magt.

Du Aldrahõgste! Allas Gud! Fõrlåt et swagt Erkåril, som Dina Hånder berede, at det wågat ransåka i Dit Allmagts råd.

Synda = Floden *).

Snapt hant den spåda Morgonrodnan purpra de af hwita Lissor skimrande kullar, fõr ån Adim med Mirten och Neglikor prydde det Altare, wid hvars fot Han insfõr Jehofva skulle swårja sin Gudomeliga Elma en ewig trohet. Neroabar med Silfwergrått hufwud och darrande hand ledde Elma, sin Sone-Sons Dõter Dõtter til den hårryckte Adim, och wålsignade dem båda. Elma war skõn, som Hennes fõrsta Mor, då
Adam

*) Insåndt.

